

TVK:n oikeustapauskommentaari 6.3.2025

Korkein oikeus

Diaarinumero VA2023/17, ennakkopäätös KKO:2025:20

Antopäivä 11.2.2025

Viikonloppuna järjestetyissä talvikisoissa oli kyse työhön liittyvästä virkistystilaisuudesta

Tiivistelmä

Tullitarkastajana työskentelevä A oli osallistunut Tullin henkilöstölle tarkoitettuihin, työnantajan järjestämiin talvikisoihin. Työnantaja oli antanut tilaisuuteen osallistujille matkamääräyksen ja vastannut osallistumisesta aiheutuneista kustannuksista, mutta osallistumista ei luettu työaikaan. A:lle oli sattunut tapaturma tilaisuuden ohjelmaan kuuluneessa lentopallo-ottelussa.

Korkein oikeus katsoi, että tilaisuuden pääasiallisena tarkoituksena oli ollut työnantajan etujen mukainen yhteisöllisyyden edistäminen Tullin henkilöstön kesken. Tapaturman katsottiin sattuneen työtapaturma- ja ammattitautilain (jäljempänä myös TyTAL) 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa työhön liittyvässä virkistystilaisuudessa.

Taustatiedot

Tullitarkastajana työskentelevä A oli osallistunut työnantajansa Tullin henkilöstölle tarkoitettuihin talvikisoihin Kokkolassa viikonloppuna 14.–16.2.2020. Hänelle oli sattunut tapaturma talvikisojen ohjelmaan 15.2.2020 kuuluneessa lentopallo-ottelussa.

Vakuutuslaitoksen päätös

Valtiokonttori oli 29.4.2020 antamallaan päätöksellä katsonut, ettei talvikisoissa ollut kyse työtapaturma- ja ammattitautilain 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta virkistystilaisuudesta, vaan tiettyjen lajien usean päivän mittaisesta kilpailutapahtumasta, johon osallistuminen pohjautuu kyseisen lajin harrastuneisuuteen ja lajin urheilukerhotoimintaan. A:lle sattunutta vahinkotapahtumaa ei näin ollen voitu pitää työtapaturmana.

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ratkaisu

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta (jäljempänä myös Tamla) oli 2.6.2021 antamallaan päätöksellä hylännyt A:n valituksen. Päätöksen perustelujen mukaan viikonloppuna järjestettyjen kisojen ensisijainen tarkoitus oli ollut työnantajan tukema liikuntaharrastus sekä fyysisen kunnon ylläpitäminen, eikä kysymys ollut ollut työtehtävistä johtuvasta työnantajan intressissä tapahtuvasta virkistystilaisuudesta.

Vakuutusoikeuden ratkaisu

Vakuutusoikeus (jäljempänä myös VakO) oli 7.2.2023 antamallaan päätöksellä A:n valituksesta kumonnut Tamlan päätöksen katsoen A:n tapaturman sattuneen työhön liittyvään virkistystilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa. Vakuutusoikeus oli siis katsonut tapaturmassa olevan kyse TyTAL 24 §:n 1 momentin kohdan 2 mukaisessa olosuhteessa sattuneesta korvattavasta työtapaturmasta.

Korkeimman oikeuden ratkaisu

Valtiokonttori valitti VakO:n päätöksestä korkeimpaan oikeuteen (jäljempänä myös KKO). Korkeimmassa oikeudessa oli kysymys siitä, oliko tapaturma sattunut TyTAL 24 §:n 1

momentin 2 kohdassa tarkoitetussa työhön liittyvässä virkistystilaisuudessa ja tuliko se siten korvata työtapaturmana.

Korkein oikeus viittasi päätöksenä oikeudellisen arvioinnin lähtökohtia koskevissa kohdissa 6.–10. sekä 1.1.2016 voimaan tullutta työtapaturma- ja ammattitautilakia edeltäneeseen oikeustilaan että työtapaturma- ja ammattitautilain työhön liittyviä virkistystilaisuuksia koskevan TyTAL 24.1 §:n kohdan 2 yksityiskohtaisiin perusteluihin. KKO viittasi myös aiempaan, TyTAL:ia edeltäneen tapaturmavakuutuslain (608/1948) soveltamiseen liittyvään ratkaisuunsa KKO 2000:92.

Korkein oikeus katsoi virkistystilaisuuden työhön liittymistä arvioitaessa keskeistä olevan sen, onko tilaisuuteen osallistumisessa ensisijaisesti kysymys työhön liittyvästä työnantajan etujen edistämisestä vai pikemminkin osallistumisesta työntekijän oman harrastuneisuuden perusteella (päätöksen kohta 11.).

Arvioinnissaan (päätöksen kohdat 15. ja 16.) korkein oikeus totesi Tullin olevan valtakunnallinen työnantaja, jonka järjestämät talvikisat oli tarkoitettu koko Tullin henkilöstölle, vaikka Tullin henkilöstömäärä ja toiminta olivat rajoittaneet henkilöstön vapaata osallistumista talvikisoihin. KKO totesi tapahtumassa olleen useiden kilpalajien lisäksi myös muuta ohjelmaa, kuten retkihiihtoa ja iltajuhla. Se totesi myös, ettei osallistuminen ollut vaatinut kisaohjelmaan valittujen lajien harrastuneisuutta ja katsoi tarkoituksena olleen, että mahdollisimman moni henkilöstöstä voisi osallistua talvikisoihin. Korkein oikeus myös totesi Tullin vastanneen tapahtumaan osallistumisesta aiheutuneista kustannuksista.

Edellä esitetyn perusteella korkein oikeus katsoi, että kyseessä olevien Tullin järjestäminä pidettävien talvikisojen pääasiallisena tarkoituksena oli ollut saattaa valtakunnallisena toimijana olevan Tullin eri toimipaikoissa työskenteleviä yhteen tutustumaan toisiinsa osallistavan, yhteisöllisen liikunnan ja siihen liittyvän virkistystoiminnan parissa.

KKO katsoi Tullin työnantajana hyväksyneen talvikisoihin osallistumisen ja tilaisuuteen osallistumisessa olleen kysymys pääasiassa työnantajan etujen mukaisesta, työtehtävien yhteiseen suorittamiseen myönteisesti vaikuttavasta yhteisöllisyyden edistämisestä, eikä työntekijän oman harrastuksen toteuttamisesta. KKO totesi, ettei asiaa ollut aihetta arvioida toisin sen perusteella, ettei Tulli ollut maksanut kisoihin osallistuneille päivärahaa tilaisuuden ajalta tai siksi, että tilaisuus oli järjestetty viikonloppuna.

Korkein oikeus katsoi tapahtuman olleen laissa tarkoitettulla tavalla siihen osallistuneiden työhön liittyvä virkistystilaisuus. Johtopäätöksensä Korkein oikeus katsoi, että A:n tapaturma 15.2.2020 Tullin talvikisojen lentopallo-ottelussa oli sattunut työtapaturma- ja ammattitautilain 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työhön liittyvään virkistystilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa (päätöksen kohta 17.).

Korkeimman oikeuden koko päätöksen pääset lukemaan tästä: [KKO:2025:20](#).

Lainkohdat

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24 § 1 mom. 2 kohta

TVK:n kommentaari

Asiassa oli kyse siitä, oliko Tullin järjestämissä talvimestaruuskisoissa kyse TyTAL 24 §:n 1 momentin kohdan 2 mukaisesta työhön liittyvästä virkistystilaisuudesta. Kyseessä oli ensimmäinen korkeimman oikeuden ennakkopäätös koskien 1.1.2016 voimaan tulleen työtapaturma- ja ammattitautilain korvattavia olosuhteita koskevien säännösten tulkintaa.

TyTAL:n korvattavia olosuhteita koskevat säännökset eroavat sitä edeltäneen tapaturmavakuutuslain (TapVakL) säännöksistä ja ovat paljon aiemman lain säännöksiä yksityiskohtaisempia. Tapaturmavakuutuslain olosuhdesäännöksiä koskevaa oikeuskäytäntöä

ei siis voida suoraan käyttää oikeuslähteenä TyTAL:n olosuhdesäännösten tulkinnassa. TyTAL:n olosuhdesäännösten tulkintaa ohjaavia korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiä onkin kaivattu.

TyTAL:ssa, toisin kuin sitä edeltäneessä tapaturmavakuutuslaissa, työhön liittyvissä virkistystilaisuuksissa sattuneiden tapaturmien korvaamisesta säädetään erikseen. Lain 24.1 §:n kohdan 2 mukaan työtapaturmana pidetään tapaturmaa, joka on sattunut työntekijälle työhön liittyvään virkistystilaisuuteen kuuluvassa toiminnassa, jos tilaisuus on työnantajan järjestämä tai työnantaja on hyväksynyt siihen osallistumisen. Säännöksen perusteella riittävää on, että tilaisuus on joko työnantajan järjestämä tai että työnantaja on hyväksynyt siihen osallistumisen.

Käsitellyssä tapauksessa ei ollut KKO:n ratkaisun perusteella riidanalaista se, oliko kyse työnantajan järjestämästä tilaisuudesta tai se, oliko työnantaja hyväksynyt siihen osallistumisen. Korkein oikeus tosin viittasi ratkaisussaan myös siihen, että se katsoi tilaisuuden olleen Tullin järjestämä ja Tullin hyväksyneen A:n osallistumisen tilaisuuteen. TyTAL 24.1 §:n kohdan 2 mukaiset edellytykset siis täyttyivät näiltä osin.

Tapauksessa Tulli oli antanut A:lle ja muille talvikisoihin osallistuneille työntekijöilleen matkamääräyksen, eli osallistumisen hyväksyminen oli varsin selvää. KKO katsoi tilaisuuden Tullin järjestämäksi, vaikka järjestäjiin kuului Tullin lisäksi myös Kokkolan tullikamarin urheilukerho ry ja Tullin Urheilukerho ry. On huomattava, että myös nämä muut tapahtuman järjestäjät olivat sidoksissa Tulliin. KKO:n ratkaisussa tuotiin myös erikseen esiin Tullin Urheilukerhon toiminnan tarkoituksena oleva Tullin henkilöstön yhteisöllisyyden rakentaminen.

Käsitellyssä tapauksessa ydinkysymyksenä oli talvikisojen liittyminen A:n työhön ja erityisesti osallistumisen taustalla olevien työhön liittyvien ja mahdollisten muiden syiden keskinäisen ensisijaisuuden arviointi. TyTAL 24.1 §:n kohdassa 2 tilaisuuden työhön liittymisestä ei säädetä

tarkemmin. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kuitenkin tuodaan esiin, että etenkin viikonloppuisin palkattomasti järjestettyjen tilaisuuksien osalta on arvioitava, onko osallistumisen syynä esimerkiksi enemmän oman harrastuksen toteuttaminen kuin työtehtävistä johtuva työnantajan intressissä tapahtuva virkistys (HE 277/2014 vp, s. 80).

Käsitellyssä tapauksessa tapaturma oli sattunut urheilun yhteydessä, ja tilaisuudessa eli talvikisoissa oli kyse urheilukilpailuja sisältäneestä tapahtumasta. On luontevaa, että punnintaa omaan harrastuneisuuteen ja työhön liittyvien osallistumissyiden välillä tulee tehtäväksi urheilutapahtumien osalta.

Tapauksessa Valtiokonttori ja tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta olivat katsoneet, ettei talvikisoissa ollut kyse A:n työhön liittyvästä virkistystilaisuudesta. Näkemykset olivat perustuneet pitkälti siihen, että ne olivat katsoneet tilaisuuden liittyneen työn sijaan pääasiassa osallistujien urheiluharrastuksiin: Valtiokonttori oli painottanut tapahtuman kilpailuluonnetta ja osallistumisen perustumista kyseisten lajien harrastuneisuuteen ja lajin urheilukerhotoimintaan. Tamlakin katsoi kisojen ensisijaisena tarkoituksena olleen työnantajan tukema liikuntaharrastus sekä fyysisen kunnon ylläpitäminen, minkä vuoksi se ei katsonut tilaisuudessa olleen kyse työtehtävistä johtuvasta työnantajan intressissä tapahtuvasta virkistystilaisuudesta.

Myös korkein oikeus katsoi tilaisuuden työhön liittymisen arvioinnissa olennaista olevan tilaisuuteen osallistumisen ensisijaisen tarkoituksen: onko kysymys ensisijaisesti työhön liittyvästä työnantajan etujen edistämisestä vai pikemminkin työntekijän omaan harrastuneisuuteen perustuvasta osallistumisesta. Näkemys on edellä esitetysti selvästi perusteltavissa säännöksen esitöillä.

Tilaisuuden työhön liittymistä ja siihen osallistumisen ensisijaista syytä arvioidessaan korkein oikeus kiinnitti huomiota ensinnäkin siihen, kenelle tilaisuus oli tarkoitettu ja millä perusteella osallistujajoukko oli määräytynyt. KKO totesi, että talvikisat oli tarkoitettu koko Tullin

henkilöstölle eikä osallistuminen ollut vaatinut kisaohjelmaan valittujen lajien harrastuneisuutta.

Koko henkilöstön tosiasiallinen osallistumismahdollisuus ei ollut edellytyksenä tilaisuuden katsomiselle TyTAL 24.1 §:n kohdan 2 mukaiseksi virkistystilaisuudeksi. Korkein oikeus painotti työnantajan pyrkimystä siihen, että mahdollisimman moni henkilöstöstä voisi osallistua kisoihin. Tilaisuuden avoimuus myös muille kuin lajien harrastajille on päätöksen mukaan vaikuttanut KKO:n ratkaisuun ja puoltanut osaltaan tilaisuuden katsomista ensisijaisesti oman harrastuksen sijaan työhön liittyväksi.

Korkein oikeus arvioi osallistumisedellytyksiä toisin kuin asiassa korvauspäätöksen antanut Valtiokonttori, joka oli katsonut tilaisuuteen osallistumisen pohjautuneen kislajien harrastamiseen. Ratkaisusta ei käy ilmi, oliko osallistumisedellytyksiä koskeva selvitys tarkentunut suhteessa korvausasiain Valtiokonttorissa ratkaistaessa saatuun selvitykseen.

Korkein oikeus arvioi myös tapahtumaan liittyvää työnantajan intressiä ja katsoi koko tapahtuman pääsääntöisenä tarkoituksena olleen Tullin henkilöstön yhteen tuominen sekä työntekijöiden toisiinsa tutustumisen ja yhteisöllisyyden edistäminen. Tätä arvioidessaan korkein oikeus on ratkaisun perusteella ottanut huomioon Tullin valtakunnallisuuden ja sen, että sen henkilöstöä työskentelee eri puolilla maata. KKO katsoi tilaisuuden tarkoituksena olleen toisistaan erillään työskentelevien työntekijöiden yhteen tuominen ja toisiinsa tutustumisen edistäminen, millä se katsoi tavoitellun myös työtehtävien yhteiseen suorittamiseen myönteisesti vaikuttavaa yhteisöllisyyttä.

Työnantajan intressejä ja tilaisuuden luonnetta arvioidessaan korkein oikeus nosti esiin myös sen, ettei tilaisuudessa ollut ollut kyse ainoastaan urheilukilpailuista, vaan tilaisuuden ohjelmaan oli kuulunut myös muuta toimintaa, kuten retkihihtoa ja iltajuhla. Tämä muu toiminta vaikuttaa siis tukeneen johtopäätöstä siitä, että kyse on ollut ensisijaisesti

työyhteisön yhteisöllisyyden parantamiseen tähtäävästä ja siis työnantajan intressien johdosta järjestetystä virkistystilaisuudesta.

Korkein oikeus tuo arvioinnissaan ja johtopäätöksissään esiin myös sen, että työnantaja eli Tulli oli vastannut tapahtumaan osallistumisesta aiheutuneista kustannuksista. Tämänkin voidaan nähdä tukeneen sitä, että osallistumisen taustalla ovat olleet ensisijaisesti työhön liittyvät syyt ja työnantajan intressi.

Korkein oikeus katsoi, ettei tilaisuuden katsomista TyTAL 24.1 §:n kohdan 2 mukaiseksi työhön liittyväksi virkistystilaisuudeksi estänyt se, että tilaisuus oli järjestetty viikonloppuna tai se, ettei työnantaja ollut maksanut siihen osallistuneille päivärahaa. Tämä käy ilmi myös säännöksen yksityiskohtaisista perusteluista (HE 277/2014 vp, s. 80). Kuten KKO ratkaisullaan vahvisti, on korvattavuuden edellytyksenä kuitenkin tilaisuuteen osallistuminen ensisijaisesti työhön liittyvistä ja työnantajan intressien mukaisista syistä.

TyTAL 24.1 §:n kohdan 2 mukainen korvaussuoja koskee vain tilaisuuteen kuuluvaa toimintaa, ja etenkin useita päiviä kestävässä tapahtumassa on myös korvaussuojan ulkopuolelle jäävää vapaa-ajaksi katsottavaa toimintaa (HE 277/2014 vp, s. 80–81). Käsitellyssä tapauksessa tapaturma sattui tilaisuuden ohjelman mukaisessa lentopallo-ottelussa, joten asiassa ei tullut arvioitavaksi rajanveto tilaisuuteen ja siis korvaussuojan piiriin kuuluvan toiminnan ja korvaussuojan ulkopuolelle jäävän muun toiminnan välillä.

Korkein oikeus nosti oikeudellisen arvioinnin lähtökohtien tarkastelussa esiin tapaturmavakuutuslain soveltamiseen liittyvän ratkaisunsa KKO 2000:92, jolla se oli katsonut Tullin palveluksessa olleelle tullivartijalle Tullin kesäkisoihin kuuluvassa jalkapallo-ottelussa sattuneen tapaturman työtapaturmaksi. Tapaturmavakuutuslaissa ei säädetty erikseen korvaussuojasta työhön liittyvissä virkistystilaisuuksissa, vaan tapaturman katsottiin tuolloin sattuneen TapVakL:n 4.1 §:n kohdan 2 mukaisesti työhön liittyvissä olosuhteissa.

Korkein oikeus toi oikeudellisen arvioinnin lähtökohdissa esiin oikeustilan muutoksen, eikä viitannut aiempaan oikeuskäytäntöön nyt käsitellyn tapauksen arvioinnissa tai johtopäätöksissä (päättöksen kohdat 15. ja 16.). Ratkaisu onkin perustunut TyTAL 24.1 §:n kohdan 2 sanamuotoon ja säännöksen yksityiskohtaisiin perusteluihin. Ratkaisusta saadaan hyvin johtoa siihen, mihin seikkoihin tulee kiinnittää huomiota arvioitaessa tilaisuuden liitääntä työhön ja työnantajan intresseihin.

Asiasanat

virikistystilaisuus, harrastus, työnantajan intressi, urheilu

Tämä dokumentti on julkaistu TVK:n Työtaturmatieto -palvelussa (tyotaturmatieto.fi)